

متن پرسش

با عرض سلام: در وحدت وجود می‌گوییم وجود امری بسیط است و صرف است و چون عدم تحقق ندارد وجود بینهایت است و ختم به حد عدم نمی‌شود. نتیجتاً یک وجود بیشتر نداریم که نامتناهی وجودیست و موجودات دیگر به سبب آن وجود هستند و وجود آیتی و نشانه و سایه آن وجودند. آیا این اعتقاد من مشکلی دارد؟ حالا وقتی می‌گوییم «لا حول ولا قوه الا بالله» نتیجه اختیار ما چه می‌شود؟ اگر اختیاری که انسان دارد هم مخلوق خدا باشد آیا به جبر نمی‌انجامد؟ اگر اختیار جدای از خدا باشد وجود خدا محدود می‌شود اگر هم تحت قیومیت خدا باشد جبر ایجاد می‌شود.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: آنچه در رابطه با «وجود» فرمودید، مطلب خوب و درستی است و با توجه به این امر، جناب علامه طباطبایی می‌فرمایند: «ما در مختاربودن، مجبور هستیم» یعنی وجود ما طوری است که «اختیار، ذاتی آن وجود است» و خداوند اختیار را به ما نداده است بلکه وجودی را به انسان داده که آن «وجود» در مقابل خود امکانات متفاوتی می‌یابد و همین، خود به خود منجر به اختیار می‌شود، در حالی که برای حیوانات که امکانات مختلف در مقابل خود ندارند، وجودشان همراه با انتخاب و اختیار نیست. موفق باشید